

KESKKONNAAMET

**Ülevaade veemajanduskava meetmeprogrammi rakendamise
tegevuskava elluviimisest Lääne-Eesti, Ida-Eesti ja Koiva
vesikondades 2025**

Seletuskiri

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Veekogumid, seisundid ja seisundite muutused.....	4
1.1. Pinnaveekogumid.....	4
1.2. Põhjaveekogumid.....	6
2. Ülevaade meetmete rakendamisest.....	9
2.1. Pinnavee kogumipõhised meetmed.....	10
2.1.1. Administratiivsed meetmed	10
2.1.2. Järelevalve meetmed	12
2.1.3. Tehnilised meetmed.....	16
2.1.4. Uuringumeetmed	20
2.1.5. Lisameetmed	21
2.1.6. Ülevaade pinnavee kogumipõhiste meetmete rakendamisest	21
2.2. Põhjavee kogumipõhised meetmed.....	22
2.3. Riigi vesikonnaülesed meetmed	25
2.4. Projektide tegevused	26
2.4.1. LIFE IP CleanEST.....	26
2.4.2. Life SIP WetEST	27
2.5. Koiva vesikonna meetmete rakendamine	28
3. Meetmeprogrammi rakendamise kokkuvõte	29

Sissejuhatus

Euroopa Liit (edaspidi EL) võttis 23.10.2000 vastu veepoliitika raamdirektiivi (edaspidi VRD), mille eesmärgiks on saavutada vähemalt hea keemiline ja ökoloogiline pinnavee seisund ning hea keemiline ja koguseline põhjavee seisund. VRD seab EL liikmesriikidele kohustuse koostada vesikondade majandamiskavad ehk veemajanduskavad (edaspidi VMK-d).

Eestis on moodustatud kolm vesikonda – Ida-Eesti, Lääne-Eesti ja Koiva vesikond, millele kõigile on koostatud ka VMK-d. Nimetatud, kolmanda perioodi VMK-d on kinnitatud perioodiks 2022-2027. a.

VMK oluliseks osaks on meetmeprogramm, mis on koostatud kõigi kolme VMK peale ühiselt. Meetmeprogrammis esitatakse vee kasutamise ja kaitse meetmed (konkreetsed tegevused), mis on vajalikud rakendada, et saavutada pinna- ja põhjavee keskkonnaeesmärgid. VMK ja meetmeprogramm koostatakse kuueks aastaks. Selleks, et meetmete rakendamist pidevalt jälgida, koostab Keskkonnaamet veeseaduse (edaspidi VeeS) § 52 lg 3 alusel meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava (edaspidi TK) 2-aastasteks perioodideks. Käesolevas ülevaates käsitletakse 2024.-2025. perioodi TK-d.

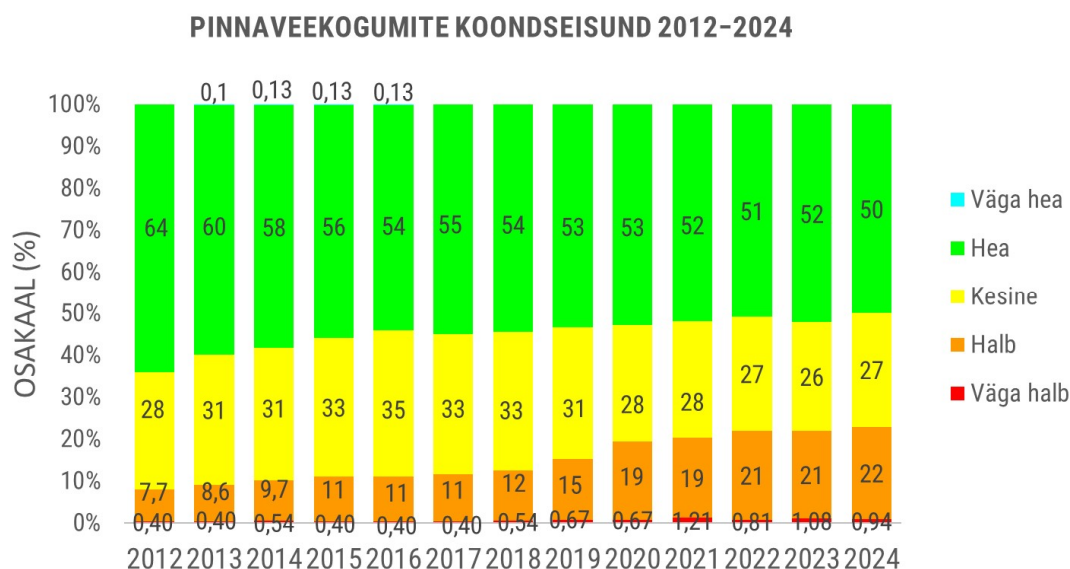
Lisaks TK-le koostab Keskkonnaamet VeeS § 52 lg 6 alusel iga-aastaselt 1. maiks meetmeprogrammi rakendamise ülevaate ning esitab selle veemajanduskomisjonile heakskiitmiseks.

1. Veekogumid, seisundid ja seisundite muutused

1.1. Pinnaveekogumid

Eestis on määratletud 744 pinnaveekogumit, sh 635 on voolu-, 93 seisu- ja 16 rannikuveekogumit. Pinnaveekogumite seisundit hinnatakse viieastmelises skaalas: väga hea, hea, kesine, halb, väga halb.

Keskkonnaagentuur (edaspidi KAUR) koostab iga-aastaselt pinnaveekogumite seisundite vahetunnust, mida ajakohastab seireandmetele tuginedes. Viimane pinnaveekogumite seisundite vahetunnust on koostatud 2024. aasta kohta. Selle kohaselt olid 2024. aastal 50% pinnaveekogumitest heas, 27% kesises, 22% halvas ning 0,94% väga halvas koondseisundis. Väga heas koondseisundis pinnaveekogumid puudusid (joonis 1)¹:

Joonis 1. Eesti pinnaveekogumite koondseisund ja selle muutused aastatel 2012-2024

KAURi vahetunnustu kohaselt paranes 12 pinnaveekogumi koondseisund mitteheast heaks tänu uutele seireandmetele: Õhne_1 (1013700_1), Navesti_1 (1131600_1), Punasoo (1057900_1), Voore (1073500_1), Pärnu_1 (1123500_1), Kloostri (1100800_1), Ahja_2 (1047200_2), Vodja_2 (1123800_2), Esna_2 (1124100_2), Ahja_1 (1047200_1), Rummu Läänekarjäär (2005520_1), Nohipalo Mustjärv (2129800_1).

¹ <https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo>

Seisund halvenes kokku 37 kogumil, sh 29 kogumi seisund muutus heast mitteheaks. Peamiselt oli tegemist mitte uute seireandmete, vaid metoodika muutusega – uue perioodi VMK ajakohastamise käigus valminud koormuste analüüs andis senisest selgema käsitlemise paisude osas ehk kõik pinnaveekogumid, kus leidub oluliseks koormuseks olevaid paise, määrati kesisesse seisundisse (kui ei esinenud leevendavaid asjaolusid, nt toimiv kalapääs).

Kogumite ülevaade, mille seisund pole 2024. aastaks muutunud metoodika muudatuste või varasemate seireandmete puudumise tõttu, on leitavad tabelist 1:

Tabel 1. Kogumid, mille seisund on 2024. aastaks halvenenud seireandmete põhjal

Kogumi lühike nimi	Kogumi kood	Seisund 2023	Seisund 2024
Loosalu järv	2048700_1	hea	kesine
Põltsamaa_3	1030000_3	hea	halb
Nõmme_2	1030200_2	hea	halb
Avijõgi_2	1056900_2	hea	halb
Purtse_1	1068200_1	hea	halb
Tihu järv	2051300_1	hea	halb
Kirikulaht	2051340_1	hea	halb
Ärna_2	1018300_2	kesine	halb
Enge_2	1114200_2	kesine	halb
Keila_2	1096100_2	kesine	halb
Pärnu_2	1123500_2	kesine	halb
Kuremaa järv	2055400_1	kesine	halb
Laialepa Laht	2065710_1	kesine	halb
Mullutu Laht	2088610_1	kesine	halb
Vööla meri	2038300_1	halb	väga halb

Keemilise seisundi seire käigus kujunes levinuimaks seisundi halvenemise põhjuseks elavhõbeda sisaldus elustikus. Lisaks leiti nt kaadmiumit, heptakloori, heptakloorepoksiidi, tributüültina. Ökoloogilise seisundi osas põhjustasid seisundi halvenemist nt üldfosfori või üldlämmastiku sisaldus, suurselgrootud, fütoplankton, suurtaimestik, kalastik.

Kuna uue perioodi, 2026-2027 TK on juba kinnitatud, siis polnud enam võimalik halvenenud seisundiga kogumitele planeeritavaid meetmeid TK-sse lisada.

1.2. Põhjaveekogumid

Eestis on keskkonnaministri 01.10.2019 määruse nr 48² § 2 lg 1 alusel eristatud 31 põhjaveekogumit. Kogumite seisundit hinnatakse kaheastmelises skaalas: hea või halb.

Eesti põhjaveekogumite seisundeid on viimati hinnatud vahemikus 2014-2019 teostatud seirete alusel. Nende põhjal andis Eesti Geoloogiateenistus (edaspidi EGT) 2020. aastal põhjaveekogumitele seisundihinnangud³, mille kohaselt olid Eesti 31 põhjaveekogumist 12 (42%) heas, 11 (32%) heas, kuid ohustatud ja kaheksa (26%) halvas koondseisundis (joonis 2). Võrreldes eelmise perioodi hinnanguga on põhjaveekogumite seisund kokkuvõttes jäänud enamikes piirkondades samaks.

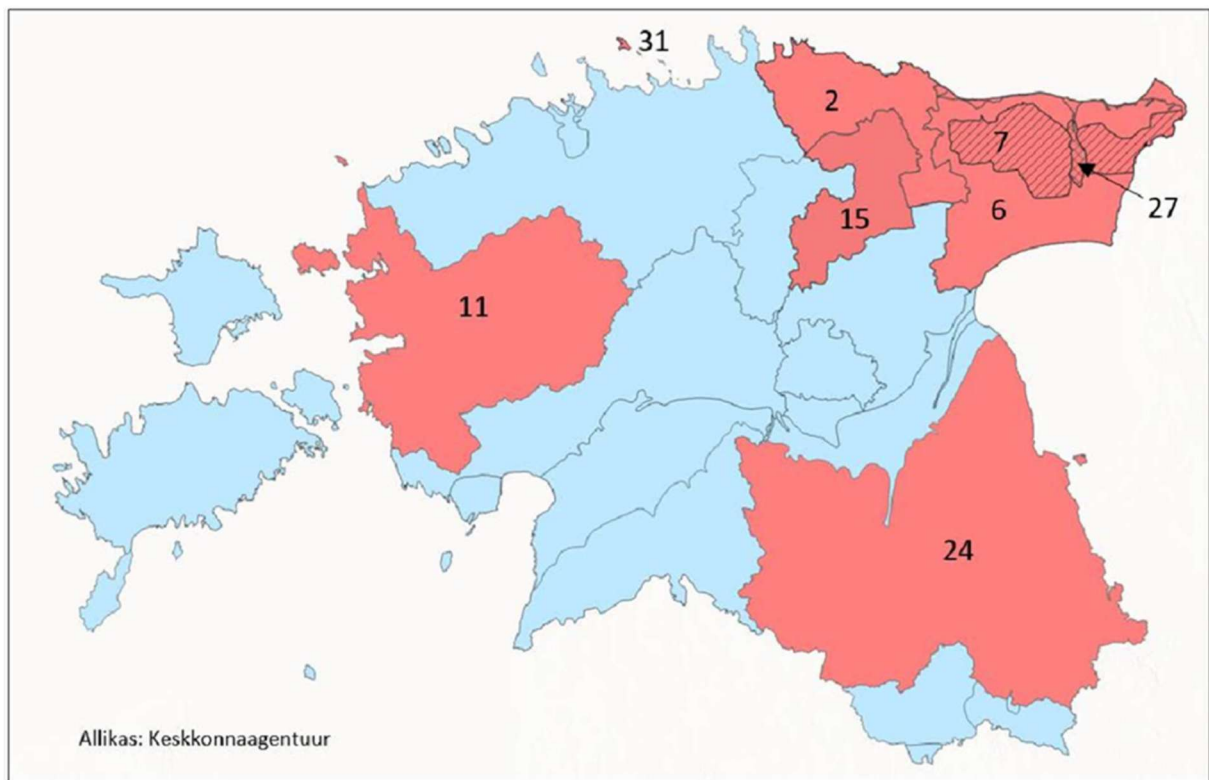
Kaheksa halvas seisundis põhjaveekogumist kuus jääb Ida-Eesti ja kaks Lääne-Eesti vesikonda (tabel 1, joonis 2), Koiva vesikonna põhjaveekogumid on heas seisundis:

Tabel 2. Halvas seisundis põhjaveekogumid 2020. aasta hinnangu põhjal

Põhjaveekogumi kood	Põhjaveekogum
2	Kambriumi-Vendi Voronka põhjaveekogum
6	Ordoviitsiumi Ida-Viru põhjaveekogum
7	Ordoviitsiumi Ida-Viru põlevkivibasseini põhjaveekogum
11	Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogum
15	Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas
24	Kesk-Devoni põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas
27	Kvaternaari Vasavere põhjaveekogum
31	Kvaternaari Prangli põhjaveekogum

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/102102019005>

³ https://fond.egt.ee/fond/get-file/9416/128602/PVK_Aruanne_EGT.pdf

Joonis 2. Halvas seisundis põhjaveekogumid 2020. a hinnangu põhjal

Kambriumi-Vendi Voronka põhjaveekogumi (kogum nr 2) halva keemilise seisundi põhjuseks on põhjaveekogumi seirekaevudes aastakeskmisena kloriidide sisaldus üle 75% läviväärtusest ning kloriidide sisalduse muutuses on mõningane tõusutrend.

Ordoviitsiumi Ida-Viru põhjaveekogumi (kogum nr 6) halva seisundi põhjuseks on ammoniumiooni, keemilise hapnikutarbe ning 1-aluseliste fenoolide kõrge sisaldus.

Ordoviitsiumi Ida-Viru põlevkivibasseini põhjaveekogum (kogum nr 7) on koguliselt halvas seisundis, kuna suurte põlevkivikaevanduste tõttu ületab põhjavee ärastus põhjaveekogumi loodusliku ressursi. Kogumi halva keemilise seisundi põhjuseks on seirekaevudes ületatud sulfaatide, ammoniumi ja keemilise hapnikutarbe kvaliteedistandardi ning ühealuseliste fenoolide summa läviväärtused. Samuti on osades seirekaevudes naftasaadustele ja PAH-ide summale ning benseenile kehtestatud piirväärtuse ületamisi ning pestitsiididele kehtestatud piirväärtuse ületamist.

Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogumi Ida-Eesti vesikonnas (kogum nr 15) on halva seisundi põhjuseks seirekaevude vees pestitsiidide, naftasaaduste ja nitraadi sisaldused üle lävi- või piirväärtuse.

Kesk-Devoni põhjaveekogumi Ida-Eesti vesikonnas (kogum nr 24) halba seisundit põhjustab seirekaevudes ammooniumi sisaldusele kehtestatud kvaliteedistandardi ületamine, kuid samuti pestitsiidide leiud seirekaevudest.

Kvaternaari Vasavere põhjaveekogumi (kogum nr 27) halva seisundi põhjuseks on seirekaevudes sulfaatidele, ammooniumile ja keemilisele hapnikutarbele kehtestatud piirväärtuse ületamised.

Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogumi (kogum nr 11) halb seisund on põhjustatud kahes seirekaevus mõõdetud kvaliteedistandardist kõrgema keemilise hapnikutarbe sisalduse ning ühes kaevus sama näitaja kasvutrendi tõttu.

Kvaternaari Prangli põhjaveekogumi (kogum nr 31) seirekaevudes esinevad keemilisele hapnikutarbele kehtestatud kvaliteedistandardi ületamised.

2. Ülevaade meetmete rakendamisest

Meetmeprogrammi meetmed jagunevad pinna- ja põhjavee kogumipõhisteks meetmeteks ning vesikonnaülesteks meetmeteks, mis jagunevad kolmeks: erasektori ja kohalike omavalitsuste põhimeetmed ja täiendavad meetmed ning riigi vesikonnaülesed meetmed (sisaldavad nii põhikui täiendavaid meetmeid).

Põhimeetmed on otseselt seadusest tulenevad kohustused, mida tuleb täita kõikidel veekogumitel. Täiendavate meetmete rakendamiseks otsene seadusest tulenev kohustus puudub, aga need toetavad kogumi hea seisundi saavutamist.

Kogumipõhised meetmed nii pinna- kui põhjavee puhul on kavandatud ühele kindlale veekogumile. Vesikonnaülesed meetmed on ühised nii pinna- kui põhjaveele.

Meetmeprogrammis on kavandatud meetmeid kokku 2416, neist on pinnavee kogumipõhiseid meetmeid 2081, põhjavee kogumipõhiseid meetmeid 83 ning riigi vesikonnaüleseid meetmeid 155.

Kõigist meetmeprogrammi meetmetest on 2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud 855 pinnavee kogumipõhist (neist 27 on lisameetmed, täpsemalt kirjeldatud ptk-s 2.1.5), 41 põhjavee kogumipõhist ja 87 riigi vesikonnaülest meetet. Seega kokku on kavandatud 2024-2025 perioodi TK-sse 983 meetet 2416-st.

2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud meetmetest 783 ehk 79,7% on põhimeetmed ning 200 ehk 20,3% täiendavad meetmed.

Rakendajate kaupa jaotuvad meetmed TK-s järgmiselt: riigiasutuste meetmeid on TK-s 607 ehk 61,7%, ülejäänud meetmete rakendajateks on kohalikud omavalitsused, keskkonnakaitseloa omanikeks olevad ettevõtted, põllumajandustootjad, paisude valdajad jt.

Meetmete rakendamise info ülevaate koostamiseks on kogutud riigiasutustelt ja kohalike omavalitsustelt e-kirja teel, teistele rakendajatele määratud meetmete osas andsid sisendi Keskkonnaameti (vanem)spetsialistid (sh keskkonnalubade haldurid) ja järelevalve valdkond. Lisaks saadi sisend LIFE IP CleanEST ja LIFE SIP WetEST projektidelt.

Meetmete rakendatusele hinnangu andmiseks kasutati järgmist klassifikatsiooni:

- RAKENDATUD – tegevus on lõpetatud
- RAKENDAMATA – tegevusega ei ole alustatud

- POOLELI – tegevusega on alustatud, kuid pole lõpuni viidud
- PIDEV – tegemist ei ole ühekordse, vaid regulaarse tegevusega (nt omaniku tegevused keskkonnaloa nõuete täitmisel)
- EI OLE ASJAKOHANE – meede ei ole (enam) seisundi parandamiseks vajalik/sobilik (nt kui seisund on muutunud heaks või punktreostusobjekti ei eksisteeri enam)

Koondatud rakendusinfo on lisatud seletuskirja juurde Excel tabelite kujul (lisad 1-4).

2.1. Pinnavee kogumipõhised meetmed

2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud pinnavee kogumipõhistest meetmetest moodustavad 52% administratiivsed (sh järelevalve), 41,8% tehnilised, ja 6,2% uuringumeetmed.

2.1.1. Administratiivsed meetmed

Administratiivseid meetmeid kavandati 2024-2025 perioodi TK-sse 134. Nende rakendajateks on Keskkonnaamet ja Kliimaministeerium. Administratiivsed meetmed jagunevad järgmiselt:

- keskkonnaharidusliku ja ennetava tegevuse korraldamine riikliku keskkonnapoliitika elluviimiseks (meetme kood TG01; 102 tk);
- veekaitselisi eesmärke täitvate rahvusvaheliste lepete või konventsioonide täitmine (meetme kood RL01; 17 tk);
- keskkonnakaitselubade (ja muude otsuste) menetlemine (meetme kood KKL02_2_2; 14 tk);
- veekogu puhkeotstarbel kasutamise reguleerimine (meetme kood KE18_2_1; 1 tk).

Meetmekoodiga TG01 seotud meetmed, mille rakendajaks on Keskkonnaamet, on Viru alamvesikonnas pooleli. Nimetatud meetmeid on Viru alamvesikonnas 21 tk. Viru alamvesikonnas tegeleb nimetatud meetmete rakendamisega LIFE IP CleanEST projekti⁴ (vt täpsemalt ptk 2.4.1) koordinaator. Ülejäänud TG01 meetmeid 2025. aastal ei rakendatud, kuna Keskkonnaametil on siiani puudunud piisav ressurss vastava tegevuse elluviimiseks. 2025.

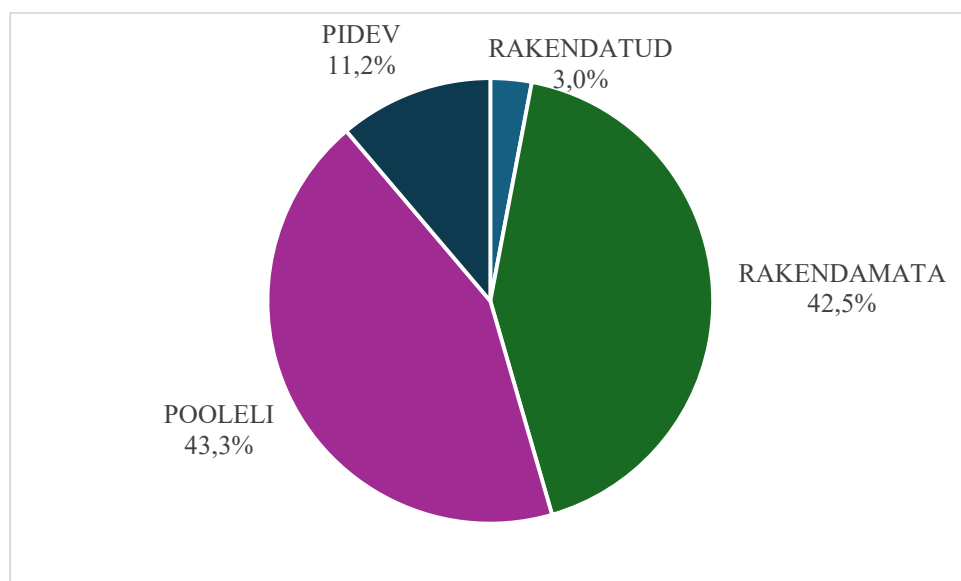
⁴ <https://lifecleanest.ee/et>

aasta alguses käivitus LIFE SIP WetEST projekt⁵, mille raames alates maikuust alustasid neli VMK koordinaatorit tööd Lääne-Eesti vesikonnas. Eesmärk on 2027. aasta lõpuks TG01 meetmed projekti piirkondades rakendatuks saada, tegevustega on juba alustatud maaparanduse valdkonnas (vt lähemalt ptk 2.4.1). Probleemkohaks on jätkuvalt meetmete rakendamine projekti piirkondadest väljaspool, ülejäänud Eestis. Täiendavalt on meetme sõnastus ebamäärane ning konkreetsed tegevused, mida meetme raames teha tuleks, jäävad selgusetuks.

Meetmekoodiga RL01 meetmete rakendajaks on Kliimaministeerium. Suuremas osas on tegemist pidevate meetmetega, millest kaks meetet on rakendamata. Meetmeteks on nt koostöö tegemine Läti ja Venemaaga ning Läänemeres piirülestee veekogumite hea seisundi saavutamiseks.

Meetmed koodiga KKL02_2_2 puudutavad suuremas osas paisude keskkonnalubade tingimuste ülevaatamist ning kalade läbipääsu vajaduse hindamist ja otsuse tegemist Keskkonnaameti poolt.

134-st administratiivsest meetmest on pooleli 58 (43,3%), rakendamata 57 (42,5%), pidevad 15 (11,2%) ja rakendatud neli (3%) meetet (joonis 3):

Joonis 3. 2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud administratiivsete (v.a järelevalve) meetmete rakendamine

⁵ <https://kliimaministeerium.ee/wetest>

2.1.2. Järelevalve meetmed

Järelevalve meetmeid on pinnavee kogumipõhiste meetmete hulgas kokku 301. Kõigi nende rakendamise eest vastutajaks on Keskkonnaamet, meetme „taimekaitsevahendite kasutamise ja hoiustamise nõuete üle järelevalve teostamine“ (meetme kood HTKV01_4_2; 77 tk) kaaserakendajaks on Põllumajandus- ja Toiduamet (edaspidi PTA).

PTA koostab kokkuvõtet taimekaitsevahendite kasutamise ja hoiustamise üle järelevalve teostamise osas mitte veekogumi-, vaid maakonnapõhiselt. Järgnevalt on toodud PTA poolt Keskkonnaametile esitatud andmed:

Tabel 3. Taimekaitsevahendite kasutamise ja hoiustamise üle järelevalve teostamisel teostatud kontrollid ja tuvastatud rikkumised maakonniti 2025. aastal (PTA)

Maakond	Teostatud kontrollide arv	Tuvastatud rikkumiste arv
Harju	50	3
Hiiu	4	0
Ida-Viru	18	0
Jõgeva	29	2
Järva	39	0
Lääne	8	0
Lääne-Viru	54	1
Põlva	39	5
Pärnu	37	6
Rapla	32	3
Saare	22	0
Tartu	39	1
Valga	24	5
Viljandi	30	0
Võru	37	6

Kokku teostati 462 kontrolli, neist 32 korral tuvastati rikkumine/rikkumised. Rikkumiste sisuks oli:

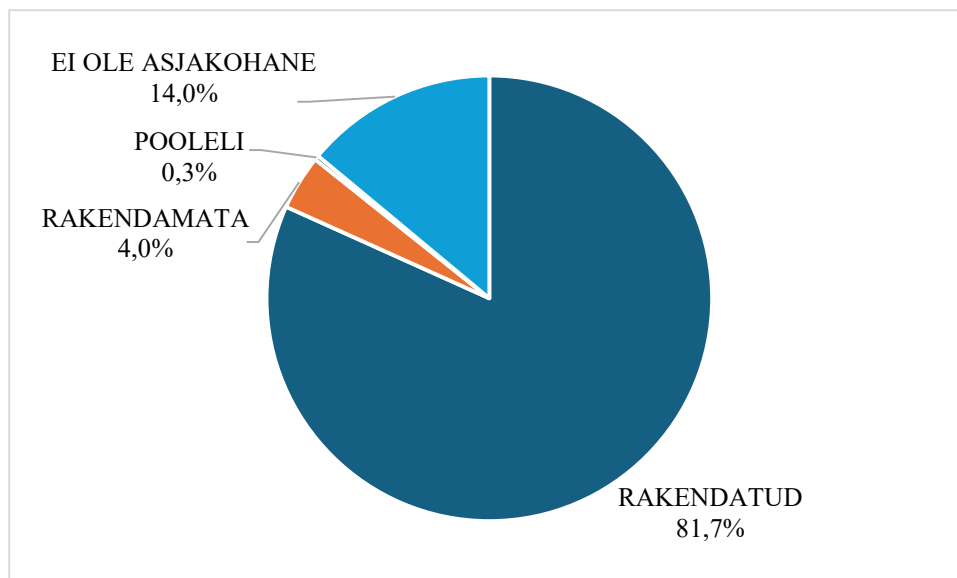
- kasutati Eestis turule mittelubatud taimekaitsevahendit;

- kasutuses olnud taimekaitseseade ei olnud läbinud korralist tehnilist kontrolli või selle vanus oli alla kolme aasta;
- taimekaitsevahendit ei ole kasutatud vastavalt loas määratud tingimustele ja/või taimekaitsevahendi märgistusele vastavatel tingimustel;
- taimekaitsevahendi kasutamise arvestus ei ole nõuetekohane;
- taimekaitsevahendi kasutamisel ei peetud kinni kehtivatest veekaitsevööndi nõuetest;
- taimekaitsevahendi professionaalsel kasutajal (kasutajal, kasutamise üle otsustajal) puudus taimekaitsetunnistus;
- taimekaitsevahendi hoiustamine ei olnud nõuetekohane;
- taimekaitsevahendi kasutamisel ei peetud kinni lubatud tuule kiiruse nõudest.

Keskkonnaameti järelevalve meetmete alla kuuluvad veel lisaks:

- järelevalve tegemine põllumajandusliku tegevuse keskkonnanõuete täitmise üle (meetme kood HPM11_2_2; 42 tk);
- silo-, mineraalväetiste- ja sõnnikuhoidlate, loomapidamishoonete ja -rajatiste, silo- ja sõnnikuaunade veekaitse nõuetele vastavuse kontrollimine (meetme kood HLK01_4_1; 36 tk);
- järelevalve ja ettekirjutuste tegemine ebaseadusliku tegevuse lõpetamiseks ja kalade läbipääsu tagamiseks (loastamata tõkestusrajatis) (meetme kood VHP01_3_2; 35 tk);
- veekogumil riikliku järelevalve tegemine (meetme kood VHM04; 34 tk);
- põllumajandusloomade välitingimustes pidamise ja karjatamise nõuete täitmise kontrollimine (meetme kood HLK08_3_2; 34 tk);
- ÜPP strateegiakava 2021-2027 toetusi taotlevate põllumajandusettevõtete tingimuslikkuse (kohustuslikud majandamisnõuded KM1 ja KM2 ning maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded HPK4) kontrollimine (meetme kood HPM01_3_1; 33 tk);
- keskkonnakaitselubadega seotud järelevalve tegemine (meetme koodid KJ01, KJ02, KJ03 ja KJ04; 10 tk).

301-st järelevalve meetmest on rakendatud 246 (81,7%), mitteasjakohased 42 meedet (14%), rakendamata 12 (4%) ja pooleli 1 meede (0,3%):

Joonis 4. 2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud pinnavee kogumipõhiste järelevalve meetmete rakendamine

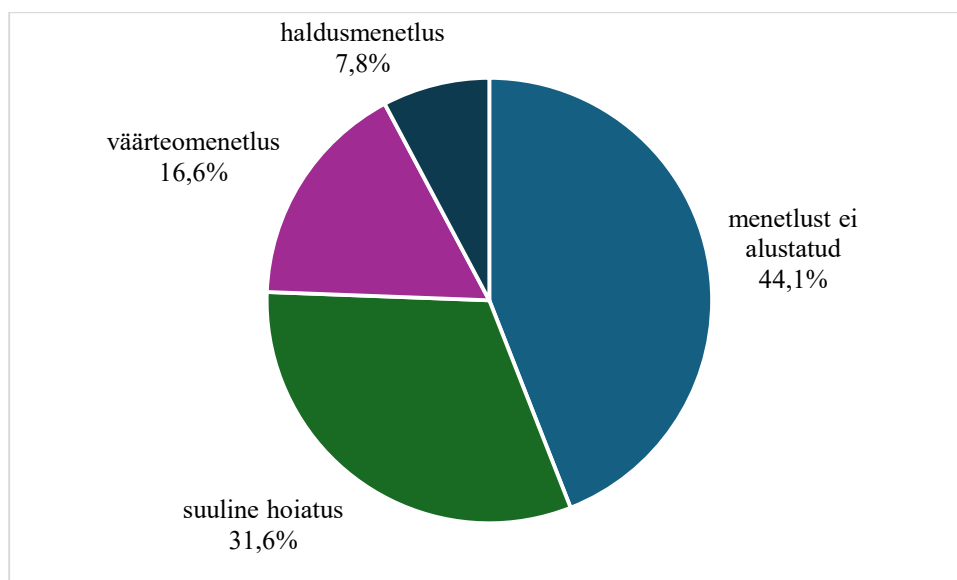
Kõigi 12 rakendamata järelevalve meetme puhul on tegemist paisude järelevalvega, mis on planeeritud 2026./2027. aastasse. Poolelioleva meetme puhul on tegemist paisule tehtud ettekirjutusega, mis on kohtus vaidlustatud. Mitteasjakohaseks loeti meetmed peamiselt põhjusel, et meetmena oli määratud põllumajanduslik kontroll veekogumi valgalal, kuid tegelikkuses valgalal põllumajanduslik tegevus puudus.

Veevaldkonnas teostati 2025. aastal kokku 1397 kontrolli, mis jagunesid järgmiselt:

- põllumajanduslik hajureostus (534 tk);
- veevaldkonna üldnõuded (541 tk);
- täitmata kohustused veevaldkonnas (146 tk);
- Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (edaspidi PRIA) nõuete kontroll (89 tk);
- veeloa või registreeringuga tegevused (73 tk);
- reostus (14 tk).

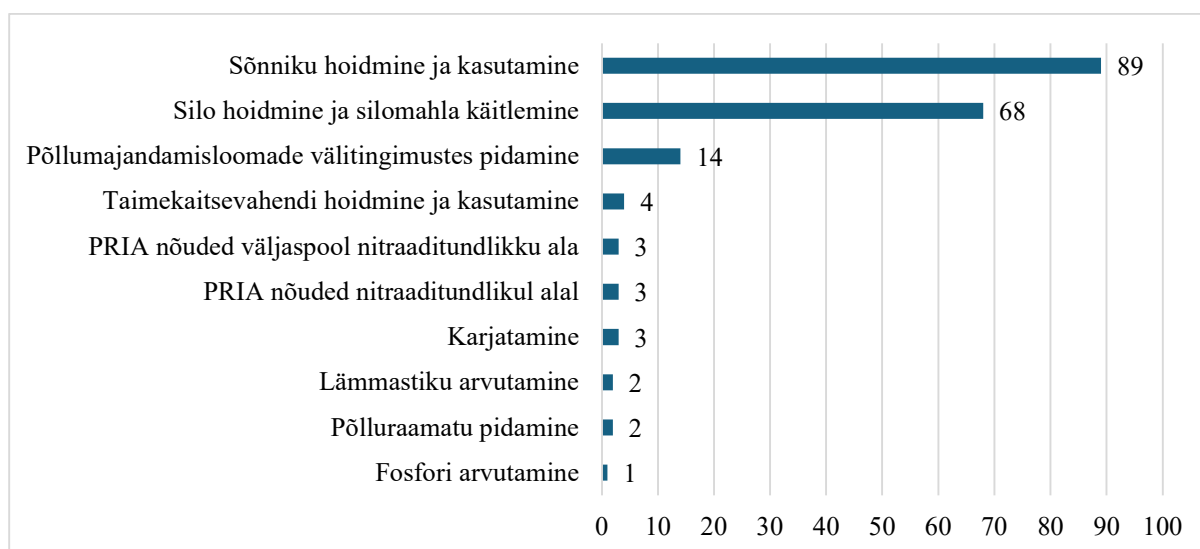
Statistiliselt kuvatakse 2025. aasta reostuskontrollide all vaid 14 kontrolli, kuid tegelikult teostati enamik reostuse kontrollidest veevaldkonna üldnõuete all. Infosüsteemi OKAS2 arendus, mille raames hakati reostuse kontrolli eraldi nõudena käsitlema, võeti kasutusele 2025. aasta lõpus.

Kontrolli tulemina tuvastati rikkumine 488 (34,9%) juhul. Tuvastatud puuduste osas ei alustatud menetlust 215 juhul, kuna tegemist oli vähetähtsate rikkumistega, kus puudused oli võimalik operatiivselt kõrvalda või häiring keskkonnale puudus. 154 korral piirduti suulise hoiatusega. Alustati 81 väärteomenetlust ja 38 haldusmenetlust:

Joonis 5. Keskkonnaameti järelevalve poolt tuvastatud veevaldkonna rikkumiste lahendusviisid 2025. aastal

Kõige rohkem nõuetele mittevastavusi oli endiselt põllumajandustootmisega seotult. Osaliselt on suur rikkumiste arv tingitud suurest kontrollide osakaalust. Enim rikkumisi olid seotud sõnniku ja silo hoidmise ja kasutamisega, lisaks tuvastati 2025. aastal ka rohkem põllumajandusloomade välipidamise nõuete rikkumisi:

Joonis 6. Põllumajanduslike kontrollide käigus tuvastatud rikkumiste jaotumine teemade kaupa 2025. aastal

Veevaldkonna üldnõuete puhul oli enim nõuetele mittevastavusi heitvee juhtimise ja reovee käitlemise osas (75 tk 276-st ehk 27,2%), lisaks kuuluvad üldnõuete alla nt sanitaarkaitse- ja hooldusala rikkumised, paisude nõuete täitmised, keskkonnaloata või registreeringuta tegevused, veekaitsevööndi rikkumised (sh puu- ja põõsarinde raie), veevõtt.

2.1.3. Tehnilised meetmed

Tehnilisi meetmeid on pinnavee kogumipõhiste meetmete hulgas 351. Meetmed kujutavad endast erinevaid praktilisi tegevusi, nt paisudele kalapääsude rajamine või vooluveekogumi loodusliku sängi taastamine.

Tehniliste meetmete rakendajateks on eelkõige erinevad juriidilised ja füüsilised isikud, kes on keskkonnalubade omajad, sh paisude valdajad. Keskkonnalubadele on otseselt suunatud meede koodiga KKL02_2_1 „Keskkonnakaitsealade (sh kompleksalade) tingimuste täitmine“ (137 tk). Meede hõlmab endas kahte eri tüüpi meetmete sõnastust: nii loa omaniku tegevusi loatingimuste täitmisel (111 tk) kui ka keskkonnaloa tingimuste täitmist (29 tk). Loa omaniku tegevused loatingimuste täitmisel märgiti TK ülevaate Lisa 3 tabelis pidevaks, kuna keskkonnaloa omajad peavad loa tingimusi pidevalt täitma. Keskkonnaloa tingimuste täitmise puhul lähtuti konkreetsest meetmest – kui oli sõnastatud konkreetne tegevus, siis märgiti meetme staatuseks rakendatud/rakendamata/pooleli, kui aga meede oli üldine, siis loeti see pidevaks tegevuseks. Sisendi meetmete täitmise osas andsid keskkonnalubade haldurid.

Lisaks on meetmekoodi KKL02_2_1 all neli tehnilist meedet, mis on samuti seotud VMK erandiga paisudega, kus hetkel puudub selgus, kuidas tegevustega edasi minna (vt täpsemalt ptk 2.1.1).

2025. aasta jooksul ei andnud Keskkonnaamet keskkonna(kompleks)lube suurõnnetusohuga ettevõtetele ega piiriülese mõjuga tegevusteks.

Meetme „Vooluveekogu tervendamine, hüdro-morfoloogiliste tingimuste parandamine ja elupaikade taastamine“ (meetme koodid VKS01_2_2 ja VKS01_2_3) alla kuuluvad 18 meedet, mis on seotud paisudega ja reguleerivad kalade rändetingimuste parandamist ning kalade läbipääsu tagamist. Meetmete rakendamine on keerukas, kuna nõuab paisude valdajatelt suuri kulutusi ja valmisolekut neid kulutusi teha. Keskkonnaamet toetab nimetatud meetmete rakendamist läbi keskkonnalubade ja paisu valdajate nõustamise, kuid mitmed 2024-2025

perioodi TK meetmetest on hetkel kohtuvaidlustega seotud ning nende lahenemisaeg pole selge. LIFE IP CleanEST projekt on olnud edukas Viru alamvesikonnas paisude likvideerimisel.

Tehniliste meetmete alla kuuluvad ka eesvoolude hoiutöid puudutavad meetmed, mille rakendajaks on Maa- ja Ruumiamet (edaspidi MARU, endine rakendaja PTA; meetme koodid HPK01_3_3 ja HMK01_3_1; 12 tk). MARU sisend tehtud tööde osas on lisatud Lisa 3 tabelisse.

Tehniliste meetmete alla kuuluvad ka 177 meetet, mille rakendajateks on põllumajandustootjad. Meetmed on järgmised:

- täiendavate pinna- ja põhjavett säästvate põllumajanduspraktikate rakendamine (meetme kood HPM02_2_3; 35 tk);
- tõhusate väetamistehnoloogiate kasutusele võtmine (meetme kood HPM02_2_2; 34 tk);
- taimekaitsevahendite kasutamise piiramine (meetme kood HTKV01_4_3, 34 tk);
- keskkonnahoidlike taimekaitsetehnoloogiate sh biotõrjavahendite kasutamine (meetme kood HTKV02_1_1; 34 tk);
- loomapidamishitiste (loomapidamishooned, välipidamisalad, söötmis- ja jootmiskohad, silo-ja sõnnikuhoidlad) ehitamine ja ajakohastamine keskkonnariski vähendamiseks (meetme kood HLK01_4_3; 21 tk);
- karjatamisele täiendavate piirangute järgimine (meetme kood HPM03_1_1_3; 19 tk).

Põllumajandustootjatele suunatud meetmed (eespool nimetatud kuus meetet) on kaudselt seotud PRIA poolt makstavate toetustega. Kuna toetused võivad igal aastal veidi muutuda, siis on põllumajandustootjate meetmed seotud ÜPP sekkumistega⁶, mis omakorda seonduvad PRIA toetustega.

Põllumajandustootjate meetmete rakendatuse hindamiseks kõrvutas Keskkonnaamet GIS-analüüsis avalikult kättesaadavaid põllumassiivide ja toetuste taotlemise andmeid pinnaveekogumite osavalgalade ruumiandmete ning 2024-2025 TK põllumajandustootjate meetmetega. Analüüsis arvestati vaid selliseid PRIA toetusi, mis nimetatud põllumajandustootjate meetmetega otseselt või kaudsemalt seostuvad (vt tabel 4).

⁶ Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti riiklik strateegiakava 2023–2027

<https://www.agri.ee/sites/default/files/documents/2025-12/%C3%BCpp-2023-terviktekst-2025-12-16-v-7-2.pdf>

2024-2025 perioodi TK-s oli põllumajandustootjate meetmeid määratud 35 pinnaveekogumile. Põllumassiivide osakaal nende pinnaveekogumite valgalas varieerus vahemikus 0,53% kuni 56,98%. Pindaliselt enamuse taotletud toetustest moodustas keskkonnasõbraliku majandamise (KSM) toetus, mida taotleti vaadeldud veekogumite lõikes ca 100 000 ha-le ehk 74,84% pinnaveekogumite valgaladele jäävate põllumassiivide pindalast. Järgnesid mahepõllumajandusliku taimekasvatuse ja loomakasvatuse toetus (MAHE) 15 666,17 ha-ga (11,64%) ning turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus (MULD) 5657,08 ha-ga (4,19%). Pinnavee kaitse toetust ei taotletud 2024. ega 2025. aastal ühelegi 35 veekogumi valgalast:

Tabel 4. 2024.-2025. aastal taotletud PRIA toetused (ainult asjakohased) 2024-2025 perioodi TK-s oleva põllumajandustootja meetmetega pinnaveekogumi (35 tk) valgaladesse jäävatel põllumassiividel

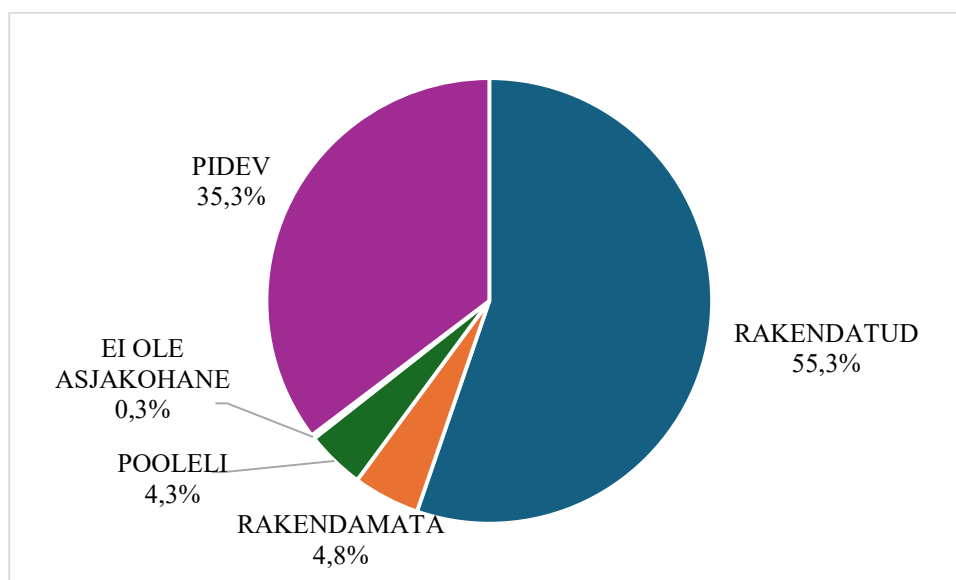
Toetuse nimetus	Lühend	Taotletud pindala 2024.-2025. aastal	Toetuse osakaal põllumassiivide pindalast
Keskkonnasõbraliku majandamise toetus	KSM	100 997,38 ha	74,84%
Mahepõllumajandusliku taimekasvatuse ja loomakasvatuse toetus	MAHE	15 666,17 ha	11,64%
Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus	MULD	5657,08 ha	4,19%
Põhjavee kaitse toetus	PÕHJAVESI	664,28 ha	0,49%
Väärtusliku püsirohumaa säilitamise toetus	VPR	200,91 ha	0,15%
Põhjavee kaitse alal asuva väärtusliku püsirohumaa kaitse toetus	PÕHJ-VPR	130,3 ha	0,1%
Turvas- ja erodeeritud mullaga väärtusliku püsirohumaa kaitse toetus	MULD-VPR	5,77 ha	0%
Pinnavee kaitse toetus	PINNAVESI	0 ha	0%
KOKKU		134 952,83 ha	

Lisaks eelnevale oli oluline selgeks teha, milline PRIA toetus seondub millis(t)e põllumajandustootjate meetme(te)ga. Kuna meetmete valdkonnad on erinevad (nt väetamine, taimekaitsevahendite kasutamine, karjatamine), siis ei seostu kõik vaadeldud PRIA toetused üks-ühele põllumajandustootjate meetmetega. KSM toetus on eeltoodud toetustest kõige laialdasem, seostudes otseselt meetmetega HPM02_2_2, HPM02_2_3, HTKV01_4_3, HTKV02_1_1, HPM03_1_1_3 ja veidi kaudsemalt meetmega HLK01_4_3. Kuna KSM toetus moodustab taotletud asjakohastest toetustest enamuse, siis alustati selle toetuse analüüsist veekogumite valgaladele jäävatel põllumassiividel.

Põllumajandustootjate meetmed loeti rakendatuks juhul, kui KSM toetust oli taotletud vähemalt 50% põllumassiividest pinnaveekogumi valgalas. 35 pinnaveekogumist kahe puhul (Keila_2 ja Lambahanna_2) jäi KSM toetuse taotlemise osakaal 50% piirist allapoole. Nende kahe kogumi puhul vaadati lisaks ka MAHE toetuse taotlemise osakaalu. MAHE ja KSM toetuste taotlemine kokku moodustasid nimetatud kahe kogumi puhul rohkem kui 50% kogumitele jäävate põllumassiivide pindalast, seega loeti ka nendel kogumitel meetmed rakendatuks.

Ülejäänud toetuste taotlemise osakaal oli niivõrd väike, et ei mõjutanud meetmete staatust.

Kokkuvõttes on tehnilistest meetmetest rakendatud 194 (55,3%), pidevad 124 (35,3%), rakendamata 17 (4,8%), pooleli 15 (4,3%) ja mitteasjakohane üks (0,3%) meede:

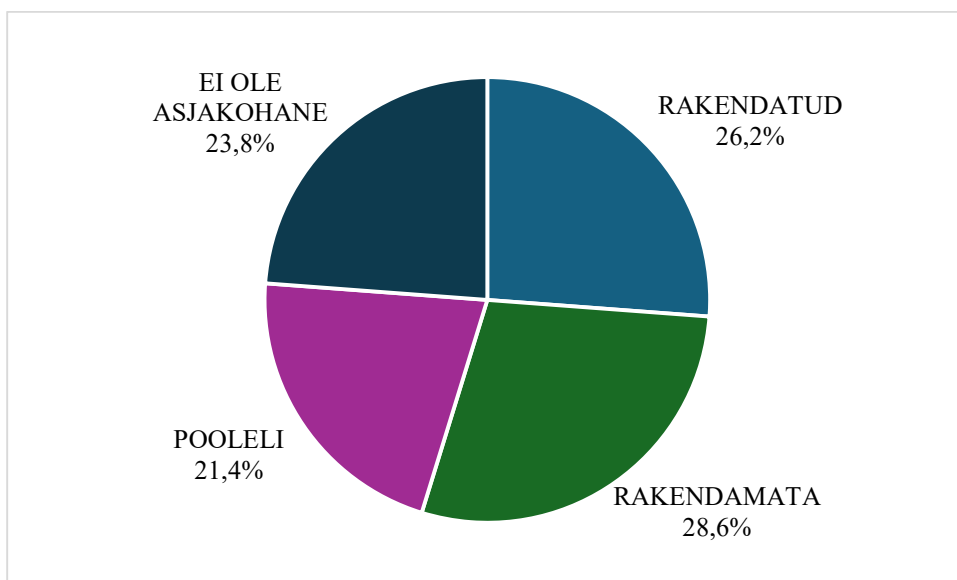
Joonis 7. 2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud tehniliste meetmete rakendamine

2.1.4. Uuringumeetmed

2024-2025 perioodi TK-s on 42 uuringumeedet:

- vesikonna tunnuste analüüs, sh veekogumi tüüpide ja kogumite ülevaatus tegemine (VMK01, 14 tk);
- reoveepuhasti toimimise hinnangu koostamine (PRV02_2_2, 12 tk);
- pinnaveele inimtegevusest avalduva koormuse selgitamine (VMK02, 7 tk);
- uuringu läbiviimine veekogu hüdro-morfoloogiliste tingimuste parandamise lahenduste hindamiseks ja elupaikade taastamiseks (VKS01_2_1, 7 tk);
- ökoloogilise veetaseme selgitamine seisuveekogumites (LT02, 2 tk).

Meetmetest 12 (28,6%) on rakendamata, 11 (23,8%) ei ole asjakohased, 10 (26,2%) on rakendatud ja üheksa (21,4%) on pooleli:

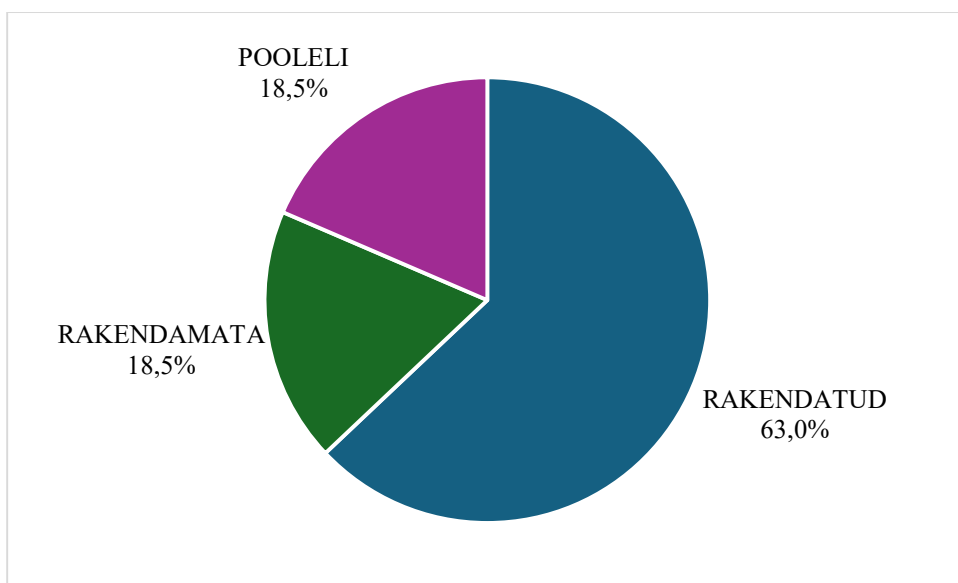
Joonis 8. 2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud uuringumeetmete rakendamine

Meetmed koodiga PRV02_2_2 rakendajateks on keskkonnalubade omajad, kuid selle meetme rakendamist reguleeritakse Keskkonnaameti poolt keskkonnaloa haldamisega. Keskkonnaamet küsib loa tingimuste mittevastavusel esmalt loa omajalt selgitust ja tegevuskava, et tegevus nõuetega kooskõlla viia. Praktikas ei ole loa omajatelt perioodil 2024-2025 meetmes nimetatud eksperthinnangu koostamist nõutud.

2.1.5. Lisameetmed

2024-2025 perioodi TK-s on toodud lisameetmete tabel (Lisa 4), mis käsitleb varasemast eri põhjustel rakendamata jäänud meetmeid ja jätkumeetmeid, mida meetmeprogrammis kavandatud pole, kuid mille vajadus on vahepeal täpsustunud (Lääne-Eesti, Ida-Eesti ja Koiva vesikondade veemajanduskavade meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava 2024-2025 seletuskiri lk 11-12⁷).

Kokku on lisameetmetena toodud 27 pinnavee kogumipõhist meetet, nendest 11 uuringu-, 10 administratiivset (sh järelevalve) ja kuus tehnilist meetet, millest on rakendatud 17 (63%), pooleli viis (18,5%) ja rakendamata samuti viis (18,5%) meetet:

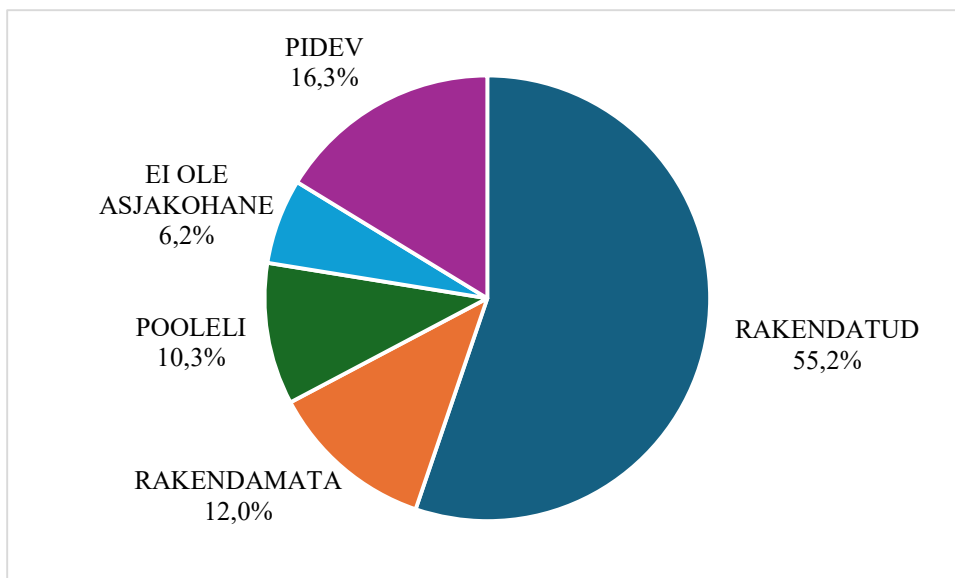

Joonis 9. 2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud pinnavee kogumipõhiste lisameetmete rakendamine

2.1.6. Ülevaade pinnavee kogumipõhiste meetmete rakendamisest

2024-2025 perioodi TK-s kavandatud pinnavee kogumipõhistest meetmetest (855 tk) on rakendatud 472 (55,2%), pidevad 139 (16,3%), rakendamata 103 (12%), pooleli 88 (10,3%) ning mitteesjakohased (6,2%):

⁷ <https://keskkonnaamet.ee/sites/default/files/documents/2024-05/L%C3%A4%C3%A4ne-Eesti%2C%20Ida-Eesti%20ja%20Koiva%20vesikondade%20veemajanduskavade%20meetmeprogrammi%20rakendamise%20tegevuskava%202024-2025%20kinnitamine%20%281%29.pdf>

Joonis 10. 2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud pinnavee kogumipõhiste meetmete rakendamine

2.2. Põhjavee kogumipõhised meetmed

2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud põhjavee kogumipõhistest meetmetest moodustavad 58,5% uuringu-, 39% tehnilised ja 2,4% administratiivsed (järelvalve) meetmed.

Arvukaim põhjavee kogumipõhine meede on põhjaveekogumite ja inimtegevuste koormuse ülevaatamine (meetme kood VMK04, 11 tk). Meetmega nähakse ette hüdrogeoloogiliste uuringute läbiviimist nt NH₄, PHT või kloriidide kasvutrendide põhjuste väljaselgitamiseks. Meetmete rakendajaks on KAUR. Ordoviitsiumi Ida-Viru ja Ordoviitsiumi Ida-Viru põlevkivibasseini põhjaveekogumites on KAUR teostanud analüüsi selgitamaks seireandmete põhjal välja, kas sellises mahus hüdrogeoloogilist uuringut on vaja tellida ning selgus, et selliseid uuringuid hetkel vajalik teostada ei ole. Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu ja Kesk-Devoni põhjaveekogumis on KAUR leidnud, et saasteainete tõusutrend tegelikkuses puudub ja seega ei ole nimetatud uuringute läbiviimine asjakohane. Ülejäänud seitsmel kogumil on meede pooleli, kuna uuringuid teostatakse Life SIP WetEST projekti raames, mis startis alles 2025. aasta alguses. Uuringutega on alustatud.

Jääkreostusega seonduvaid meetmeid on põhjavee kogumipõhiste meetmete seas kaks: uuringumeede (meetme kood HJR01_4_1, 2 tk) sellistel objektidel, kus uuringuid pole veel teostatud ning tehniline meede (meetme kood HJR01_4_2, 9 tk) jääkreostuse likvideerimiseks või objekti ohutustamiseks, kui eelnev uuring on olemas. Nimetatud meetmetest neli tehnilist

meetmed on pooleli, ülejäänud aga rakendamata, kuigi mõne objekti suhtes on konkreetsed plaanid olemas. Nt Narva linna jäätmekavas 2023-2029 on kirjeldatud, et reostusuuring viiakse läbi 2026. aastal, jääkreostuse likvideerimine jääb 2027.-2028. aastasse. Siiski on jääkreostusobjektidega seotud tööd suuremahulised ja kulukad, probleemiks on ka kontakti loomine kohalike omavalitsuste, ettevõtete ja maaomanikega, kes on meetmete rakendajateks. Jääkreostusobjektidega seotud meetmed vajavad projekti piirkondades veemajanduskava koordinaatorite tuge ja selle toe pakkumisega ka tegeletakse.

Meetmekoodiga VEV01_3_3 nähakse kuue meetme korral ette põhjaveevarude ümberhindamist. Tegemist on regulaarse protsessiga, kuna põhjaveevarusid kinnitatakse teatud perioodideks, mitte tähtajatult. 2024. aastal kehtestati Tamsalu linna ja Tamsalu veehaarde põhjaveevaruga alade põhjaveevarud⁸, mis on seotud Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogumiga Ida-Eesti vesikonnas. Mitmetes kogumites ei olnud varude ümberhindamine maardlates vajalik, kuna nende alade veevõtt jääb alla 500 m³ ööpäevas⁹ ning veevõtt ei suurene ka perspektiivselt. Keskkonnakaitselood muudeti vastavalt ehk vähendati loaga lubatud veevõtu koguseid. Kahel juhul oli varude ümberhindamine läbi viidud juba varasemalt (2021. ja 2023. aastal).

Meetmekoodiga VEV01_3_3 nähti kolmel juhul ette ka hüdrogeoloogilise uuringu läbiviimist:

- hüdrogeoloogilise uuringu tegemine Kambriumi-Vendi põhjaveekogumi toitumise osatähtsuse kohta mattunud orgude kaudu (hüdrogeoloogiline mudel ja isotoopanalüüsid) (Lisa 2, tabel2meede008);
- hüdrogeoloogilise uuringu tegemine merevee intrusiooni ulatuse ja leviku kiiruse määramiseks Pärnu linna seirekaevu 10938 piirkonnas (Lisa 2, tabel2meede055);
- Vasavere veehaarde kasutamise jätkamistingimuste määramine piirkonna joogiveevajaduse tagamiseks, Pannjärve liivakarjääri ja looduskaitse eesmärkide (Kurtna loodusala) ning pinnaveekogude (Martiska järv, Kuradijärv jt) vahel tasakaalu leidmine (Lisa 2, tabel2meede068).

⁸ <https://kliimaministerium.ee/sites/default/files/documents/2025-01/Tamsalu%20linna%20ja%20Tamsalu%20veehaarde%20p%C3%B5hjaveevaruga%20alade%20p%C3%B5hjaveevaru%20kehtestamine%20%282%29.pdf>

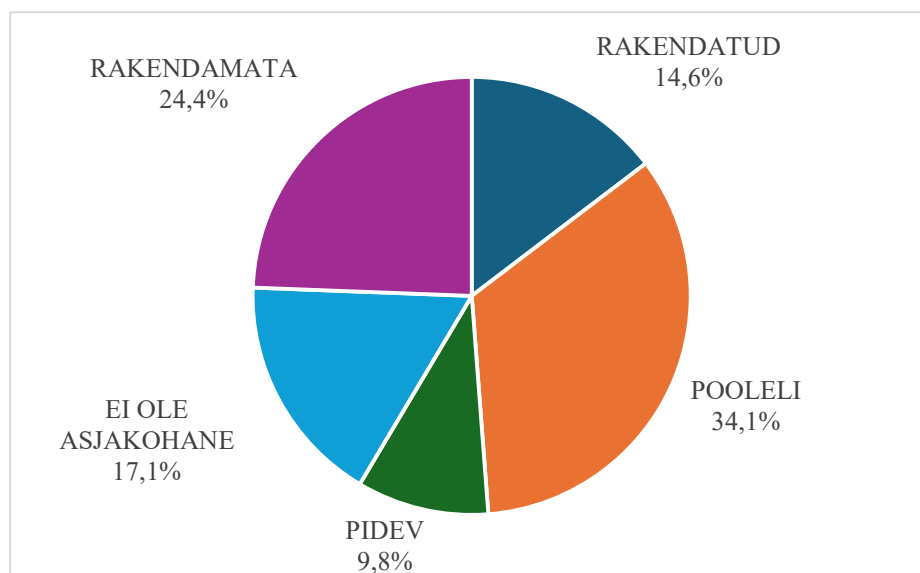
⁹ VeeS § 204 lg 1

Neist viimane, Vasavere veehaarde uuring, valmis 2025. aastal¹⁰. Teised uuringumeetmed on rakendamata, kuna uuringud on planeeritud läbi viia Life SIP WetEST projekti raames.

Perioodil 2024-2025 ei ole KAURil õnnestunud ressursipuudusel rakendada meetmeid, mis puudutavad konkreetsete riiklike seirekaevude likvideerimist või asendamist Kambriumi-Vendi põhjaveekogumites. On tõenäoline, et nimetatud tegevused ei leia rahastust ka järgmisel perioodil (2026-2027) ja liiguvad uue perioodi VMK-sse.

Järelevalve meetmetest on põhjaveele määratud üks meede – kaitset vajavatel aladel veekvaliteedi säilimiseks tegevuspiirangute täitmise üle järelevalve tegemine, kaitiste riskipõhise järelevalve tugevdamine ja riskidele suunatuks muutmine (kontroll on suunatud konkreetsele probleemile) piirkondades, kus põhjavesi on kaitsmata või nõrgalt kaitstud ning kus seire käigus on põhjavees leitud läviväärtuste ja piirväärtuste ületamisi ja kasvusuundumusi. Meede on määratud Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogumile Ida-Eesti vesikonnas ja selle rakendamisega tegeleb Keskkonnaameti järelevalve koos pinnavee kogumipõhiste meetmete järelevalvega.

41 põhjavee kogumipõhisest meetmest on 2025. aasta lõpu seisuga pooleli 14 (34,1%), rakendamata 10 (24,4%), mitteasjakohased seitse (17,1%), rakendatud kuus (14,6%) ning pidevad neli (9,8%) meetet:

Joonis 11. 2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud põhjavee kogumipõhiste meetmete rakendamine

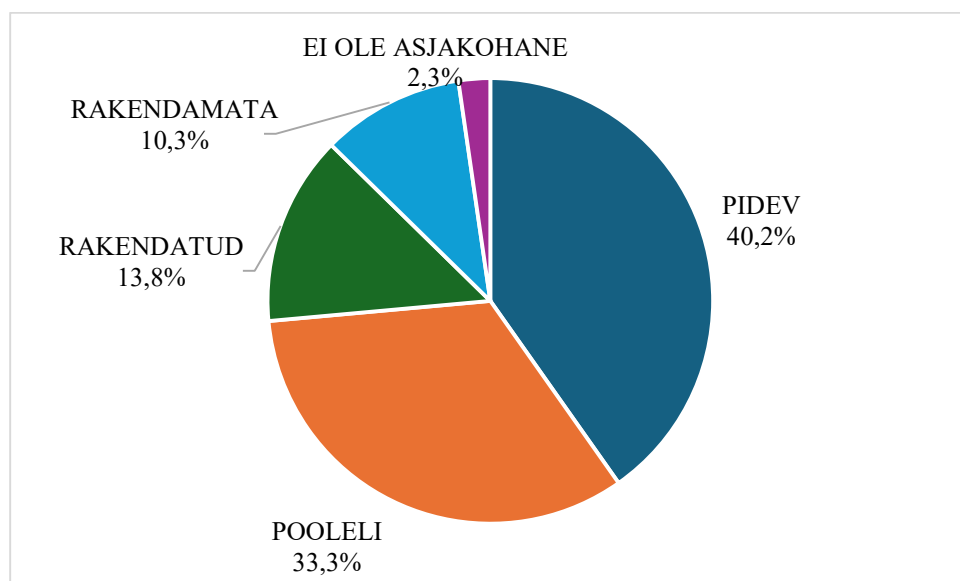
¹⁰ https://kik.ee/sites/default/files/kurtina-vasavere_pohjaveevaru_uuring.pdf

2.3. Riigi vesikonnaülelised meetmed

2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud riigi vesikonnaülestest meetmetest moodustavad 48,3% administratiivsed (sh järelevalve, rahaline ja süsteemi arendus), 48,3% uuringu-, 2,3% nõustamise ning 1,1% tehnilised meetmed.

Riigiasutused, kellele on meetmed määratud, on Keskkonnaamet, Keskkonnaagentuur, Kliimaministeerium, Terviseamet, Põllumajandus- ja Toiduamet, Maa- ja Ruumiamet. Meetmete arvult on rakendajana ülekaalus Kliimaministeerium – 64,4% meetmetest kuuluvad Kliimaministeeriumi poolt rakendamisele. Järgnevad Keskkonnaagentuur (21,8%) ja Keskkonnaamet (9,2%).

Vesikonnaülestest meetmetest 2024-2025 perioodi TK-s on pidevalt rakendatavaid meetmeid 87-st meetmest 35 ehk 40,2%. Pooleli on 29 ehk 33,3% meetmete rakendamine, rakendatud on 12 meetet (13,8%) ja rakendamata on üheksa meetet (10,3%). Kahe meetme puhul (2,3%) ei ole tänaseks enam tegemist asjakohase meetmega:

Joonis 12. 2024-2025 perioodi TK-sse kavandatud vesikonnaüleste meetmete rakendamine

Rakendamata meetmed on peamiselt seotud puuduliku rahastusega. Pooleli on suures osas tegevused, mis eelnevalt oleksid samuti rahastuse puudujäägi pärast rakendamata jäänud, kuid lahendatakse nüüd läbi Life SIP WetEST projekti. Kuna projekt alustas alles 2025. aastal, siis ei ole selles ettenähtud tegevustega veel lõpuni jõutud.

2.4. Projektide tegevused

2.4.1. LIFE IP CleanEST

Viru alamvesikonnas käib alates 2019. aastast LIFE IP CleanEST projekt (edaspidi CleanEST projekt), mille üheks eesmärgiks on toetada VMK meetmeprogrammi meetmete rakendamist läbi tehniliste tegevuste teostamise ning teadlikkuse tõstmise ja teavitustegevuste. Selleks on Keskkonnaameti veeosakonda loodud VMK büroo.

Keskkonnaamet on CleanEST projekti tegevuste tulemusel kandnud 2024-2025 perioodi TK-sse täiendavad koormused: Sonda puhasti ja kanalisatsioon, Pühtitsa naiskloostri väljalase IV192 ja Kuremäe kloostri väljalase IV186. Kokku kanti TK-sse CleanESTi sisendi põhjal üheksa meetet, mida ei ole eelnevalt meetmeprogrammis nimetatud.

VMK koordinaator tegeleb Viru alamvesikonnas TG01 meetmete rakendamisega.

2024.-2027. aastatel on koordinaator teavitanud kõiki Viru alamvesikonna põllumajandustootjaid nendega seotud meetmetest. Teavitustegevus ja töö põllumajandustootjatega jätkub 2026.-2027. aastatel.

2025. aastal töötati välja eesvoolude meetmete mõjuala määramise metoodika kommunikatsioonitööks kõige asjakohasemate kontaktide leidmiseks, mis võetakse kasutusele ka uue perioodi VMK koostamisel.

Lisaks koostati maaomanikele eesvoolutööde meelespea. Infomaterjal koostati nii veebiversioonis¹¹ kui ka voldikuna maaomanikele personaalseks edastamiseks. Veebiversiooni on jagatud kõigi asjakohaste maaomanikega, paberkandjal versioon edastatakse maaomanikele 2026. aastal. Infomaterjal toetab eesvooludega seonduvate meetmete (meetmete koodid HPK01_3_3 ja HMK01_3_1) rakendamist.

2025. aastal moodustati kohalike omavalitsuste koostöökogu nimega „Viru vee kogu“. Koostöökogu eesmärk on toetada VMK rakendamismudeli arengut ning võimestada kohalikke omavalitsusi rakendama oma pädevust meetmeprogrammis kavandatud meetmete elluviimiseks oma halduspiirkonnas. 2025. aastal korraldati kolm sellist koostöökogu kohtumist. CleanEST peapartneriga koostöös on plaanis aktiivselt osavõtnud kohalikud omavalitsused kaasata 2026. või 2027. aastal välislähetusse, VMK juhtimismudeli ja kohalike omavalitsuste rolli osas kogemuste saamiseks.

¹¹ [White and Blue Lined Business News Article Page A4 Document](#)

2.4.2. Life SIP WetEST

Lääne-Eesti vesikonnas algas 2025. aastal LIFE SIP WetEST projekt (edaspidi WetEST projekt). WetEST projektiga soovitakse ümber kujundada Lääne-Eesti vesikonna juhtimissüsteem ning võtta kasutusele uudseid meetodeid ja lahendusi kava elluviimisel. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 sisaldab 854 erinevat meetet, millest 105 viiakse ellu WetEST projekti raames. Lisaks on projekti käigus plaanis uurida praktikaid, mis on ennast tõestanud veemajandamisel teistes ELi riikides, kuid mida ei ole seni Eestis katsetatud.

Üheks WetEST projekti eesmärgiks on VMK meetmeprogrammi meetmete rakendajate toetamine tegevuste elluviimiseks. Selleks on Keskkonnaametisse tööle võetud neli veemajanduskava koordinaatorit, kelle ülesanne on luua WetEST projekti pilootaladel koostöökogusid, et jõuda veekogumi seisundi paranemiseni, samuti luua vajadusel otsekontakt rakendajatega, et selgitada tegevuste vajalikkust ning neid toetada teadmiste ja rahastusvõimaluste infoga.

Seni on VMK meetmeprogrammi meetmetest jäänud ressursipuudusel rakendamata TG01 meede. Koordinaatorite toel on alustatud teavitustööga keskkonnasäästliku maaparanduse teemal kohalikes ajalehtedes. Kavas on kõik TG01 meetmete teemad 2027. aasta lõpuks katta.

Harku järve ja Haapsalu lahe pilootalal on käivitunud koostöökogud, kus üheskoos püütakse leida lahendusi ja kaasata olulisi osapooli, et tegevused vee seisundi paranemiseks saaksid ellu viidud. Kuna WetEST projekti raames on planeeritud Harku järve ja Haapsalu lahe tervendamiseks ka tehnilised tegevused, siis on koostöökogu ülesandeks ka projekti tegevuste toetamine läbi teadlikkuse ja kommunikatsiooni. Koostöökogud on käivitunud ka Hiiumaal ja Harjumaal, lisaks luuakse koostöökogud ka pilootaladel Raikküla, Räpu ja Aruküla veekogumitel.

Juhtimissüsteemi ümberkujundamiseks on mitmed ettepanekud ja võimalused kaardistatud aruandes „Veemajanduskavade koostamise ja rakendamise mitmetasandilise valitsemise probleemid ja lahendussuunad¹²“. Üheskoos projekti partneritega on juba valitud välja mitmed ettepanekud, mida edaspidi piloteeritakse.

¹² https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2025-12/D2.1_VMK_MTV_koordineerimine_Raport_2025_22.12.2025_OK.pdf

2.5. Koiva vesikonna meetmete rakendamine

Käesoleval VMK perioodil (2022-2027) on seatud prioriteediks Koiva vesikonna kõigi meetmete rakendamine.

Koiva vesikonda kuuluvaid pinnavee kogumipõhiseid meetmeid on meetmeprogrammis 34, käesoleva perioodi TK-sse on neist planeeritud üheksa pinnavee kogumipõhist meetet. Neist on pooleli neli, rakendatud kaks, pidevad kaks ja rakendamata üks meede.

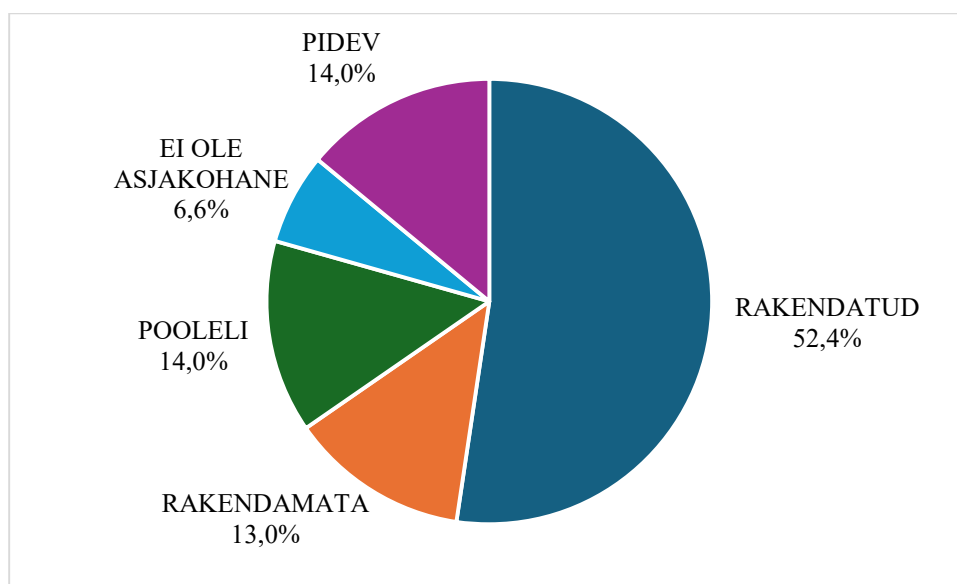
Pooleli on kolme paisu likvideerimine Pärlijõel (VEE1155700), mis on Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi RMK) 2026. aasta tööplaanis ning Ähijärve (VEE2136000) paisregulaatori uuring, mille rakendajaks on samuti RMK. Rakendatud on Kliimaministeeriumi meetmed, mille kohaselt vajasid Koiva (veekogumi kood 1154200_1) ja Murati järve (veekogumi kood 2155900_1) kogumid seiret seisundi täpsustamiseks. Pidevad on kaks meetet, mis puudutavad koostööd Lätiga piiriüleste veekogumite (Vaidva jõe, VEE1158000) hea seisundi saavutamiseks. Rakendamata on Keskkonnaameti TG01 meetmekoodiga meede Pärlijõgi_1 kogumil (veekogumi kood 1155700_1).

Põhjaveekogumitest jäävad Koiva vesikonda Ülem-Devoni põhjaveekogum ja Kesk-Devoni põhjaveekogum Koiva vesikonnas, mõlemad on seisundihinnangu kohaselt heas seisundis ning seetõttu pole neile meetmeprogrammis meetmeid määratud.

3. Meetmeprogrammi rakendamise kokkuvõte

2022-2023 perioodi TK-sse planeeriti 2416-st meetmest 245. Neist said rakendatud 2023. aasta lõpuga 204 meedet ehk 83,3% TK-sse planeeritud meetmetest. Rakendamata, pooleli jäänud ja pidevad meetmed kanti üle 2024-2025 perioodi TK-sse.

Nagu toodud ptk-s 2, planeeriti 2024-2025 perioodi TK-sse 983 meedet. Neist on 2025. aasta lõpu seisuga rakendatud 490 (52,4%), pooleli 131 (14%), pidevad 131 (14%), rakendamata 122 (13%) ja mitteasjakohased 62 (6,6%) meedet:

Joonis 13. 2024-2025 perioodi TK kõigi meetmete rakendamine

Kõigist jälgitavatest meetmetest (2022-2023 perioodi ja 2024-2025 perioodi TK-desse kavandatud meetmed) on 2025. aasta lõpuks rakendatud 61%, pidevad 11%, pooleli 11% ja rakendamata samuti 11% meetmetest. Mitteasjakohased on 5% meetmetest.

Ligi pooled meetmed jäävad kolmandasse, 2026-2027 perioodi TK-sse. 2024-2025 perioodis rakendamata jäänud meetmete osas kavatseb Keskkonnaamet edaspidi siiski rakendajatelt eraldi sisendit küsida ja meetmete rakendamist jälgida, kuigi uue perioodi TK on tänaseks juba kinnitatud ja sinna nimetatud meetmeid lisada võimalik enam polnud.